

Nr 16.

Ankom till riksdagens kansli den 13 oktober 1939 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förordnande jämlikt 2 § andra stycket lagen den 10 mars 1939 (nr 68) om statlig krigsförsäkring m. m.

Genom en den 22 september 1939 dagtecknad, till andra särskilda utskottet hänvisad proposition, nr 42, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden, föreslagit riksdagen att medgiva, att förordnande, som avses i 2 § andra stycket lagen den 10 mars 1939 (nr 68) om statlig krigsförsäkring m. m., må meddelas att gälla tills vidare.

Enligt 1 § lagen den 10 mars 1939 (nr 68) om statlig krigsförsäkring m. m. må vid krig, krigsfara eller eljest av krig föranledda utomordentliga förhållanden, såframt Konungen därom förordnar, av staten meddelas transportförsäkring mot krigsrisk ävensom återförsäkring av såväl transportförsäkring mot krigsrisk som annan transportförsäkring.

Vidare stadgas i 2 § första stycket samma lag, att, under nyss angivna förhållanden, riksförsäkringsanstalten och bolag, som avses i 4 § lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete, äga att, såframt Konungen därom förordnar, för olycksfall, som till följd av krigsåtgärd drabbar å fartyg eller annat transportmedel tjänstgörande person, meddela försäkring till högre ersättningsbelopp samt med ersättningar av annan art än eljest. Jämlikt stadgande i andra stycket av 2 § må, efter förordnande av Konungen, staten under förhållanden som förut nämnts åt riksförsäkringsanstalten eller bolag av omförmålt slag meddela återförsäkring av försäkring, som anstalten eller bolaget meddelat.

Förordnande, som avses i 1 eller 2 §, må under tid, då riksdagen är samlad, meddelas allenast med riksdagens samtycke. Under tid, då riksdagen icke är samlad, äger Konungen meddela dylikt förordnande för tiden till dess trettio dagar förflutit från det riksdagen sammanträtt.

I kungörelse den 3 september 1939 (nr 596) har Kungl. Maj:t meddelat närmare föreskrifter angående krigsförsäkringslagens tillämpning. Enligt dessa föreskrifter skola frågor rörande försäkring jämlikt sagda lag handläggas och avgöras av statens krigsförsäkringsnämnd. Vidare stadgas, bland annat, att försäkring och återförsäkring, som enligt lagen må meddelas av staten, må beviljas allenast när så prövas vara av väsentlig betydelse för tillförseln av förnödenheter eller eljest för vidmakthållande av handel eller annan näring.

Genom särskild kungörelse sistnämnda dag (nr 597) förordnade Kungl. Maj:t, att försäkring och återförsäkring, som avses i 1 § ifrågavarande lag, finge tillsvidare meddelas av staten. Förordnandet, som omedelbart trädde i kraft, gällde, på sätt nämnts i det föregående, för tiden till dess trettio dagar förflutit från den nu församlade riksdagens början. Med stöd av riksdagens beslut (se andra särskilda utskottets av riksdagen godkända utlåtande nr 6) har Kungl. Maj:t genom kungörelse den 6 oktober 1939 (nr 689), vilken omedelbart trätt i kraft, förordnat, att sådan försäkring och återförsäkring, som nyss nämnts, må tillsvidare meddelas av staten jämväl efter utgången av giltighetstiden för den tidigare kungörelsen.

I detta sammanhang må slutligen ytterligare erinras därom, att enligt lagen den 11 juni 1937 (nr 348) om krigsförsäkring för ombord å fartyg tjänstgörande personer vissa i samma lag närmare angivna högre ersättningsbelopp än de eljest förekommande skola utgå till ombord å svenskt fartyg tjänstgörande person, som är försäkrad jämlikt lagen om försäkring för olycksfall i arbete, därest vederbörande inom område och under tid, som Konungen äger bestämma, drabbas av olycksfall i arbetet till följd av krigsåtgärd. Med stöd av 1937 års lag har Kungl. Maj:t i kungörelse den 26 augusti 1939 (nr 572) förordnat, att lagen skulle vid utbrottet av krig mellan europeiska stormakter, i vilket England, Frankrike eller Tyska riket deltoge, omedelbart träda i tillämpning med giltighet tillsvidare beträffande samtliga farvatten. Vidare stadgades att den tidpunkt, då krigsutbrott skulle anses hava ägt rum, skulle bestämmas av Kungl. Maj:t. Denna tidpunkt har sedermera av Kungl. Maj:t fastställts till den 3 september 1939 klockan 11 förmiddagen.

I skrivelse den 13 september 1939 har nu *De ömsesidiga socialförsäkringsbolagens förening* hemställt, att Kungl. Maj:t måtte, med stöd av 1939 års lag om statlig krigsförsäkring m. m., medgiva, att återförsäkring, som avses i 2 § samma lag, må tillsvidare efter framställning hos statens krigsförsäkringsnämnd meddelas av staten åt bolag, varom förmäles i 4 § lagen om försäkring för olycksfall i arbete.

I utlåtande den 16 september 1939 har *statens krigsförsäkringsnämnd*, enär behov av dylik statlig återförsäkring med all sannolikhet förelåge, tillstyrkt bifall till framställningen.

Riksförsäkringsanstalten har i avgivet utlåtande den 19 september 1939 förklarat sig icke hava något att erinra. Då emellertid behov av återförsäkring med hänsyn till inträdda förhållanden kunde anses föreligga även för riksförsäkringsanstaltens del, har anstalten hemställt, att åtgärder måtte vidtagas för meddelande av sådant förordnande, som avses i 2 § andra stycket 1939 års lag beträffande såväl anstalten som förenämnda bolag.

I propositionen anför *föredragande departementschefen, statsrådet Möller*, följande:

»Stadgandet i 2 § andra stycket lagen om statlig krigsförsäkring m. m. tillkom närmast med anledning av en under förarbetena till lagen gjord framställning från ömsesidiga olycksfallsförsäkringsbolaget Land och Sjö. I denna framställning erinrades, att genom bestämmelsen i lagens 2 § första stycket, att vid krigsrisk försäkring finge meddelas för personal å fartyg eller annat transportmedel till högre ersättningsbelopp eller med ersättningar av annan art än enligt olycksfallsförsäkringslagen, ävensom genom bestämmelserna i 1937 års lag om krigsförsäkring för ombord å fartyg tjänstgörande personer den risk, för vilken de ömsesidiga olycksfallsförsäkringsbolagen vore skyldiga att ansvara, kunde komma att ökas högst väsentligt och betydande svårigheter kunde uppstå för dem att erhålla erforderlig återförsäkring. Det kunde därför, framhölls det — så mycket hellre som dylika bolag vore skyldiga att övertaga hela försäkringen för en var delägare, även om densamma omfattade krigsrisk — med skäl ifrågasättas, huruvida icke staten beträffande dessa bolag borde vara skyldig att, liksom beträffande sjöförsäkringsbolagen, bereda möjlighet till återförsäkring av sistnämnda risk. Angelägenheten av att dylik möjlighet bereddes underströks även av kommerskollegium i avgivet utlåtande över lagförslaget.

Med hänsyn till angivna grunder för ifrågavarande lagstiftning i förevarande del tillstyrker jag, att de av De ömsesidiga socialförsäkringsbolagens förening och riksförsäkringsanstalten i ärendet gjorda framställningarna bifallas. Förordnande torde alltså böra meddelas därom, att återförsäkring, som avses i 2 § lagen om statlig krigsförsäkring m. m., må tillsvidare meddelas av staten. På sätt framgår av den lämnade redogörelsen fordras härför, då riksdagen är samlad, dennas samtycke.»

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot det i förevarande proposition framlagda förslaget och får alltså hemställa,

Utskottet.

att riksdagen måtte medgiva, att förordnande, som avses i 2 § andra stycket lagen den 10 mars 1939 (nr 68) om statlig krigsförsäkring m. m., må meddelas att gälla tills vidare.

Stockholm den 13 oktober 1939.

På andra särskilda utskottets vägnar:

S. LINNÉR.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Linnér, Linder, Heiding, Norman, Branting, Ewerlöf, Lindbärg, John Gustavson, Sten, Boman, Elon Andersson* och *Herlitz*;

från andra kammaren: herrar *Lindqvist, Liedberg, Berg, Hermansson* i Norrköping, *Hagberg* i Malmö, *Hammarlund, Johansson* i Djursnäs, *Lindahl, Werner* i Höjen, *Persson* i Vinberg, *Ericsson* i Kinna och *Åqvist*.